

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 1/2017: 18 januari. Byggnadskonst i Falsterbo. 23 deltagare. 7 km.

Falsterbo museum hade en utställning i somras med temat Byggnadskonst i Falsterbo under 100 år. Utställningen kommer att visas även under 2017. I dess broschyr finns 18 villor och byggnader beskrivna, som är belägna i Falsterbo. Vi vandrade till nästan alla. Citaten nedan är ur broschyren.

Vi steg av bussen vid Falsterbo Strandbads hållplats kl 9.28. Därifrån gick vi till Villa J2 som vi hade fått nyckel till att inspektera från insidan. Detta var vårt första hus på vandringen men också det intressantaste. Det är endast 2 år gammalt, mycket modernt och bebott av en ung familj. Huset är Jonas Lindvalls "skapelse i nyfunktionalism driven till sin spets genom den skulpturala minimalismen".

De flesta av de övriga husen på listan tycktes obebodda nu under vinterhalvåret. Vi ställde oss dessa frågor flera gånger, vem bor här och när? Vi mötte endast några få personer på gatorna under våra tre timmar långa vandring. Vilken tur att det byggs nya bostäder så att det blir lite liv i staden. Det finns en ICA-butik och några matställen. På golfklubbarna erbjuds det också måltider vissa dagar.

På det 100-åriga Falsterbohus finns det trappstegsgavlar liksom på de flesta stationshusen längs med järnvägen Vellinge-Falsterbo. Arkitekten bakom dessa är Theodor Wählin f 1864. Undrar vad han skulle säga idag om Falsterbohus öde. Det upphörde att vara lyxhotell, restaurang och nöjespalats omkring år 1970. Nu finns det drygt 20 bostadsrätter här. I de nybyggda annexen ytterligare ca 60. Alla är inte bebodda under vintern.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 1/2017: 18 januari. Byggnadskonst i Falsterbo. 23 deltagare. 7 km.

Nå, efter Villa J2 fortsatte vi vandringen till Villa Wertheim på Gamlegatan. Det intressantaste med detta hus är arkitekten, tycker jag. Han hette Alfred Grenander f 1863, var svensk men utförde sin mesta gärning i Berlin. Han är pappa till hela 70, hör och häpna, tullebanestationers design. Varje station har sin egen färg än idag sägs det. Namnet Wertheim kom till genom att en tysk turist tyckte att butiken i huset påminde om varuhuset Wertheim i Berlin (enligt Calluna). Grenander var nära bekant med familjen som drev butiken, som öppnades i huset i Falsterbo. Nu hyser villan tre bostadsrätter.

På Trädgårdsgatan finns ännu ett nybyggt hus. Museet har valt ut detta i sin utställning för att man lyckats bygga ett hus som har samma karaktär som den månghundraåriga bebyggelsen och smälter väl in i den gamla staden.

På Olof Normans väg nr 11 och 4 ligger två hus från 1930-talet. Vi gick runt dem och såg dem från alla håll.

Det ena huset omtalas i broschyren som ett klassiskt atriumhus med den "romerska villan som förebild". Vi skulle vilja få komma invändigt och se om det finns t ex ett romerskt bad därinne.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 1/2017: 18 januari. Byggnadskonst i Falsterbo. 23 deltagare. 7 km.

Det andra "är ett sommartempel som tronar som ett litet Akropolis på sin mäktiga trappsokkel". Det är smakligt tillbyggt i samma stil.

Varifrån "Singsing-husen" på Reinhold von Essens väg fått sitt namn i folkmun har vi inte lyckats klura ut. Inte ens våra många Skanörbor hade en aning. Jag har inte sett bilder av fängelset med samma namn i USA men utan att nedvärdera arkitekt Sten Samuelssons f 1926 skapelser förs tankarna instinktivt till en sådan sluten byggnad. Vi gick och kikade bakom fasaderna och fick en helt annan bild. Innergårdarna var visserligen muromgärdade men hade glasfasader till alla rummen. Åter fick man en önskan att få göra ett besök inomhus. Samuelsson är känd för att ha ritat Landskrona konsthall och många andra nyare byggnader.

Så kom vi till fyra av de fem husen ritade av Josef Frank. De är byggda som sockerlådor säger somliga. Ja, de är i trä, vitmålade, så långt stämmer liknelsen. Dessutom finns det balkonger, för när husen byggdes på 1930-talet hade man havsutsikt därifrån. Då som nu ville man se havet från sitt hus. Sedan dess har de stora träden kommit att skymma horisonten.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 1/2017: 18 januari. Byggnadskonst i Falsterbo. 23 deltagare. 7 km.

Husen verkade alla obebodda utom möjligen Villa Wehtje, som är det största och som antagligen är tillbyggt för att hysa en stor familj.

Josef Frank f 1885 flydde undan nazismen i Tyskland och Österrike och kom till Sverige. Han var redan då gift med svenskan Anna Sebenius och kom på så sätt att bli ombedd att rita husen i Falsterbo, för de enda hus han ritat som blivit byggda. En skrivariya till Anders Österling på Fiddleledet hann han också med. Hans möbler och textilier i samarbete med Svenskt Tenn i Stockholm kände alla vandrarna till. Fast stolarna i brons på Josef Franks plats i Stockholm bara några få. Stolarna är så lika originalet i trä och rotting att man måste gå fram och känna på dem. Slår man sig ner på dem kan man se upp mot lägenheten på Rindögatan där Josef och hustrun bodde.

Ett citat av denne man med sinne för det vackra gillar jag mycket:

”Det är inte nödvändigt att man har det vackert omkring sig. Det är inte ens viktigt. Det viktiga är bara att man har det skönt och att man har saker omkring sig som man tycker om och som passar ihop med en själv. Man behöver stå i ett personligt förhållande till sitt hem.”

På vägen Bodarna ligger Villa Edstrand. ”Som en hägring lyfter detta fullfjädrade funkishus över marken”. Kanske seglar det snart iväg över Flommen? Arkitekten är Sigurd Lewerentz f 1885. Han är bl a känd för designen av Östra Kyrkogården i Malmö och St Petri kyrka i Klippan.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 1/2017: 18 januari. Byggnadskonst i Falsterbo. 23 deltagare. 7 km.

Nu vek vi in på Kolabacksvägen som slingrar sig runt Villa Pilevall. Pilar finns det i gränsen ut mot Kolabacken men bara två. När Mogens Mogensen f 1900 ritade huset 1935 fanns det kanske fler. Pilar blir inte så gamla som man tror. Det är å andra sidan mycket lätt att plantera en gren som rotar sig snabbt i den sandiga jorden. Dessa två pilar är nog en sådan nyplantering, (säger jag myndigt för vi har 10 egenhändigt uppdrivna pilträd på vår tomt i Kämpinge). Mogensen dominerade Helsingborgs arkitekturscen i mitten av förra seklet.

Nu hörde jag klagomål i ledet. Oj, jag hade helt glömt att pausa för den obligatoriska kaffestunden. Vi fann snart en skyddad plats i en furuglänta. Då kom sittdynorna fram och termosarna med varmt kaffe. Vissa hade varm choklad och andra blåbärs-soppa. Det behövdes varma drycker för med de många stoppen vid villorna hann vi inte riktigt få upp värmen. Det är bra att ha med en extra tröja i ryggsäcken, gott folk!

Villa Claesson byggdes 1927, ritad av Josef Frank. Det är det enda som är byggt i tegel och liknar en båt, tyckte alla. "Styrhytten" uppe på taket har säkert havsutsikt men det hjälper inte, man kommer ingen vart ändå.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 1/2017: 18 januari. Byggnadskonst i Falsterbo. 23 deltagare. 7 km.

Den rosa villan Villa Tångvallen, med Alfred Grenander som upphovsman, har nog sett sina bästa dagar. På håll är det fortfarande charmigt och intressant. Stilen är jugend och har enligt broschyren rötter i den engelska Arts and Crafts-rörelsen. Läs mer om denna intressanta rörelse på wikipedia.

Nu tog jag med en villa som museet inte har med i broschyren. Den heter rätt och slätt Slottsvägen 1 för det är husets adress. Den är ursprungligen en sommarbostad i vitt trä med inslag av österrikisk jugend, ritad av mannen med de Hansainspirerade trappstengavlarna, minns ni? Svar: Theodor Wählin. Visst är den fin och ser välunderhållen ut?

Slottsvägen leder till ruinen av Falsterbohus slott, vackert beläget vid det stora vita lägenhetshotellet Falsterbohus. Slottet eller kanske mer korrekt borgen var under 1300-talet en plats av många där Margareta och hennes son Olof bodde kortare eller längre tid. Hit kom sändebud från andra länder för att förhandla med Margareta som blev drottning först efter Olofs död vid 17 års ålder. Olof hade ärvt kungatiteln efter sin morfar Valdemar Atterdag. Efter Olofs död gick titeln över till hans mor. Dödsorsaken sägs inte vara känd men på den tiden dog man av många okända orsaker. Man kan bara spekulera.

ÄVENTYRSVANDRING 2017

Vandring 1/2017: 18 januari. Byggnadskonst i Falsterbo. 23 deltagare. 7 km.

Nu påbörjade vi återfärden till Strandbaden. Då såg vi det gigantiska byggnadsprojektet vid museet. Parkpromenaden söder om det var vindlande och naturskön och gav möjlighet till många samtal.

Så var vi framme vid Strandbadens kulturhus som "reser sig i strandkanten där förr borgarna tronade i ensamt majestät". Vi hann översvämma den fina turistbyrån, som vi tyvärr inte längre har så mycket glädje av i Höllviken. Men här passar den bra. Stor parkeringsplats och fina lokaler.

Bilden är tagen av Josefine Sidhu på Sydsvenskan: sydsvenskan.se/2016-09-20/nu-ska-vellinge-leva-aret-runt

Bussen hem gick kl. 12.49 från Strandbaden.